

**Sag C-721/21**

**Anmodning om præjudiciel afgørelse**

**Dato for indlevering:**

26. november 2021

**Forelæggende ret:**

High Court (Irland)

**Afgørelse af:**

4. oktober 2021

**Sagsøger:**

Eco Advocacy CLG

**Sagsøgt:**

An Bord Pleanála

**Procesdeltager:**

Keegan Land Holdings

**Amici curiae:**

An Taisce – The National Trust for Ireland

ClientEarth AISBL

---

[Udelades]

[Nationalt referencenummer]

[Udelades] [Retsformandens navn]

[Udelades] [Parternes navne som anført ovenfor, herunder henvisning til den kendelse, hvorved intervention fra de to amici curiae godkendes]

[Udelades]

[Udelades] [Processuelle skridt ved den forelæggende ret, der har ført til forelæggelsesafgørelsen]

[Udelades] [Oplysninger om justitssekretæren ved High Court (ret i første instans)]

[Udelades] [Oversigt over vidneudsagn fra edsvorne vidner]

[Udelades] [Navne på parternes repræsentanter]

**THE HIGH COURT (RET I FØRSTE INSTANS)**

**DOMSTOLSPRØVELSE**

[Udelades] [Nationale referencenumre]

**I SAGEN VEDRØRENDE SECTION 50 I LOV AF 2000**

**OM PLANLÆGNING OG UDVIKLING MED SENERE ÆNDRINGER**

**MELLEM**

**ECO ADVOCACY CLG**

**SAGSØGER**

**OG**

**AN BORD PLEANÁLA**

**SAGSØGTE**

**OG**

**KEEGAN LAND HOLDINGS LIMITED**

**PROCESDELTAGER**

**OG VED KENDELSE**

**AN TAISCE – THE NATIONAL TRUST FOR IRELAND**

**OG**

**CLIENTEARTH AISBL**

**AMICI CURIAE**

(Nr. 2)

**DOM afsagt mandag, den 4. oktober 2021 af [udelades] [Retsformanden]****Twistens genstand**

- 1 Søgsmålet indebærer en domstolsprøvelse af lovligheden af en tilladelse, som sagsøgte, An Bord Pleanála (herefter »ankenævnet«), har udstedt til bygherren, der er procesdeltager, til opførelse af en bebyggelse i Trim, County Meath (Meath Amt). Projektet omfatter opførelse af 320 boliger i Charterschool Land, Manorlands, tæt på det særlige bevaringsområde og det særlige beskyttelsesområde ved floderne Boyne og Blackwater.

**De faktiske omstændigheder**

- 2 Flere tidligere ansøgninger om byggetilladelse på lokaliteten er blevet afvist. I 2008 blev en ansøgning om byggetilladelse afvist med den begrundelse, at der ikke var et bæredygtigt afløbssystem (SuDS).
- 3 I 2009 blev der givet afslag på en ansøgning om byggetilladelse på grund af utilstrækkelig projektbeskrivelse i lyset af, at lokaliteten er et attraktivt område i [udelades] i byen Trim, der er en del af kulturarven og beliggende tæt på et område med arkæologiske fund samt et arkitektonisk bevaringsværdigt område.
- 4 Der blev givet afslag på et andet byggeprojekt i 2011 på grund af mangelfuld projektbeskrivelse samt vurderingen, at de opførte boliger ville være af ringe kvalitet.
- 5 Arealet var oprindeligt udlagt til erhverv [udelades], men det er efterfølgende ændret til et boligområde.
- 6 Der blev afholdt en forhåndsdialog mellem procesdeltageren og den lokale myndighed, Meath County Council (Meath Amt) (herefter »amtet«), den 3. september 2019.
- 7 Den første screening til brug for en vurdering i henhold til habitatdirektivet blev foretaget i november 2019.
- 8 Den 20. december 2019 anmodede procesdeltageren om en forhåndsudtalelse om, hvorvidt projektet ville blive anset som en strategisk bebyggelse.
- 9 Bygherren afholdt den 13. februar 2020 en forholdsdialog med ankenævnet, og den 2. marts 2020 besluttede ankenævnet, at anmodningen krævede yderligere overvejelser eller ændringer.
- 10 Den 7. april 2020 vedtog National Parks and Wildlife Service (den irske skov- og naturstyrelse) formålene med naturbeskyttelsen af det særlige bevaringsområde ved floderne Boyne og Blackwater.
- 11 Den anden screening til brug for en vurdering i henhold til habitatdirektivet blev foretaget i juni 2020.

- 12 I den aktuelle sag blev den formelle ansøgning om byggetilladelse indgivet 8. juli 2020.
- 13 Det fremgår af projektbeskrivelsen, at det overskydende overfladevand efter ibrugtagningen af lokaliteten skal indsamles under jorden i et regnvandsanlæg. Det fungerer sammen med de styringsventiler, der installeres på servicebrønden i hver enkelt opsamlingstank. En bypassudskiller i klasse 1 monteres på tilløbsrøret til alle tanke for at adskille eventuelle forurenende stoffer fra overfladevandet, inden det ledes ind i tanken og til sidst ledes ud. Vandet vil løbe ud i et vandløb, der er en biflod til Boyne-floden, ca. 100 meter syd for den planlagte bebyggelse.
- 14 Selve Boyne-floden ligger ca. 640 meter nord for udstykningen. Den indgår i det særlige beskyttelsesområde ved floderne Boyne og Blackwater (område 004232), som er udpeget på grund af isfuglen (*Alcedo atthis*) [A229].
- 15 Det særlige bevaringsområde ved floderne Boyne og Blackwater (område 002299) ligger ca. 700 meter nord for lokaliteten. Området er udpeget, fordi der er alkaliske lavmoser [7230], sumpskove med *Alnus glutinosa* og *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, og *Salicion albae*) [91E0], *Lampetra fluviatilis* (flodlampret) [1099], *Salmo salar* (laks) [1106] og *Lutra* (odder) [1355].
- 16 Der blev i juli 2020 foretaget en indledende screening til brug for miljøkonsekvensvurderingen (herefter »VVM-screening«) samt en naturkonsekvensvurdering, der omfattede en række forslag til afbødningsforanstaltninger. Der blev også indgivet en indledende screening i henhold til habitatdirektivet, hvori det blev konkluderet, at der ikke ville være nogen indvirkning på Natura 2000-lokaliteter.
- 17 Sagsøgeren og andre organer fremsatte deres bemærkninger til ansøgningen.
- 18 Den 11. august 2020 blev der fremsat bemærkninger på vegne af An Taisce (the National Trust for Ireland, der i henhold til lov er høringsberettiget organisation i forbindelse med byggetilladelser og tilføjet som første amicus curiae ved retskendelse), og i disse bemærkninger blev der henvist til risikoen for konsekvenser for europæiske beskyttelsesområder.
- 19 Den 31. august 2020 gav amtets direktør en tilbagemelding på ansøgningen.
- 20 [Udelades] Der blev fra amtets side udarbejdet et notat af den kulturarvsansvarlige med titlen »Comments Screening Statement for Appropriate Assessment and EcIA for residential development Charterschool Land, Manorlands, Trim, Co. Meath« (Bemærkninger til den indledende screening til brug for vurdering i henhold til habitatdirektivet samt naturkonsekvensvurdering af opførelse af boliger i Charterschool Land, Manorlands, Trim, Meath Amt) dateret 30. august 2020.
- 21 [Udelades] Hovedpunkterne omfattede bl.a. [udelades]:

- a) ingen beskyttede interesser i det tilliggende europæiske beskyttelsesområde gør brug af habitater på lokaliteten,
  - b) der er ikke foretaget nogen vurdering af omfanget af levende hegn, der skal fjernes, samt de samlede konsekvenser heraf,
  - c) undersøgelsen af flagermus blev foretaget på et sent tidspunkt af flagermusenes aktive sæson og giver ikke oplysninger om flagermusenes brug af området som yngleområde om foråret,
  - d) størsteparten af de registrerede flagermus var pipistrelflagermus efterfulgt af dværgflagermus samt et begrænset antal andre arter, herunder Leislers flagermus og flagermus *Myotis* sp.,
  - e) kolonien af flagermus har stor lokal betydning,
  - f) naturkonsekvensvurderingen beskrev en række afbødningsforanstaltninger i punkt 6.1,
  - g) disse afbødningsforanstaltninger skal udføres under tilsyn af en højt kvalificeret miljøforsker og flagermusspecialist,
  - h) levende hegn og træer må ikke fjernes i yngleperioden, og
  - i) der skal gives en detaljeret beskrivelse af forebyggende foranstaltninger i forbindelse med byggeriet for at sikre, at der ikke kommer ikke-hjemmehørende invasive arter på lokaliteten. Foranstaltningerne skal være i overensstemmelse med det dokument, der beskriver beføjelserne i forhold til statslige veje (The Management of Noxious Weeds and Non-Native Invasive Plant Species on National Roads (Bekæmpelse af skadeligt ukrudt og ikke-hjemmehørende invasive plantearter på statslige veje), 2010), og trække på viden fra Best Practice Management Guidelines (retningslinjerne for god praksis i forhold til ukrudtsbekæmpelse) udarbejdet af projektet Invasive Species Ireland (Invasive Arter i Irland) [udelades].
- 22 I forhold til vandrensning bemærkede [amtets kulturarvsansvarlige, som var] forfatter til rapporten, at vandet blev ledt i rør fra en opsamlingsstank på lokaliteten til et vandløb 100 meter syd for lokaliteten, og at [vandløbet] er en biflod til Boyne-floden. Hun fortsatte: »I forbindelse med vurderingen i henhold til habitatdirektivet skal ankenævnet sikre sig, at strategien for et bæredygtigt afløbssystem og håndteringen af overfladevand på lokaliteten er tilstrækkelig effektiv til at sikre, at det ikke vil have væsentlige (direkte eller indirekte) konsekvenser for beskyttede interesser i Natura 2000-områder (europæiske beskyttelsesområder), hverken enkeltvis eller i kombination med andre planer eller projekter«.
- 23 Rapporten [af] 31. august 2020 fra [amtets] direktør [udelades] [blev] udarbejdet i henhold til section 8, stk. 5, litra a), i lov af 2016 om planlægning og udvikling

(beboelse) og udlejningsejendomme. Den kulturarvsansvarliges bekymring er ordret gentaget i punkt 7.13 i rapporten [udelades].

- 24 Hvad angår bemærkningerne fra An Taisce, [udelades], der er dateret 11. august 2020 [og] udarbejdet af direktør for planlægning og miljøpolitik [udelades], bemærkes [udelades].
- 25 [Udelades]: »Der er et vandløb ca. 100 [meter] fra lokalitetens grænse, og dette løber sammen med Boyne-floden. Boyne-floden er ikke blot et særligt bevaringsområde og et særligt beskyttelsesområde [udelades], men den forsyner også Trim med drikkevand. An Taisce er bekymret for, om vandkvaliteten i dette vandløb kan blive forringet som følge [af] de foreslåede anlægsarbejder – idet det ifølge planerne er hensigten, at der skal sendes overfladevand gennem regnvandsledninger til vandløbet, efter at det er blevet delvist filtreret i opsamlingstanke. Vi bemærker, at dette vandløb sandsynligvis er et gydeområde for ørreder, og gør opmærksom på, at der ikke i tilstrækkeligt omfang blev taget højde for risikoen for forringelse af forholdene i vandløbet i naturkonsekvensvurderingen«. Det er også værd specifikt at bemærke, at An Taisces bemærkning om, at der kun skete en »delvis« filtrering, ikke forekommer konkret at være blevet løst efterfølgende.
- 26 Den 6. oktober 2020 fremlagde ankenævnets tilsynsførende en rapport, hvori hun anbefalede, at der blev givet tilladelse, og konkluderede efter at der var foretaget de indledende screeninger til brug for miljøkonsekvensvurderingen og vurderingen i henhold til habitatdirektivet, at det ikke var nødvendigt at foretage en fuld vurdering.
- 27 Den skabelon, som inspektøren anvendte til rapportens bilag A, er udarbejdet til VVM-screeninger, der på væsentlige områder adskiller sig fra bilag III til VVM-direktivet. Ankenævnet anførte (dog først i ellefte time [udelades]), at det er muligt at finde kriterierne fra bilag III, hvis man finkammer den tilsynsførendes rapport, men det godtager jeg ikke. Sammenhængen mellem bilag III og den tilsynsførendes rapport forekommer at være alt for uigennemskuelig.
- 28 Hvad angår den måde, hvorpå den tilsynsførende behandlede bemærkningerne fra henholdsvis An Taisce og amtet, vedrører afsnit 12 i hendes rapport vurderingen i henhold til habitatdirektivet. Bemærkningerne om screeningerne fremgår af punkt 12.1. I punkt 12.2 beskrives den planlagte bebyggelse, og i punkt 12.3 nævnes den korte afstand til europæiske beskyttelsesområder og beskyttede interesser. I punkt 12.4 og 12.5 beskrives formålene med naturbeskyttelse af europæiske beskyttelsesområder. Forekomsten af isfuglen langs flodsystemet med floderne Boyne og Blackwater fremgår af punkt 12.6, hvori det også beskrives, at der ikke er fundet levesteder for denne art på lokaliteten. Det gøres heri gældende, at den projekterede behandling af overfladevand tager højde for omfanget og arten af den planlagte bebyggelse, ligesom det anføres, at der skal anlægges en vej, [som] skal »overholde de almindelige miljømæssige krav i forbindelse med opførelse af boliger«. Det hævdes, at det ikke vil kunne have væsentlige konsekvenser for

vandkvaliteten og dermed for de beskyttede interesser i det særlige bevaringsområde og det særlige beskyttelsesområde.

- 29 Der henvises til bemærkningerne fra An Taisce, hvorefter den tilsynsførende har udtalt: »Ørred er ikke anført som en interesse, der skal beskyttes i det særlige bevaringsområde ved floderne Boyne og Blackwater. Jeg mener ikke, at der er risiko for, at det kan få konsekvenser for Boyne-floden, at der er hydrologiske forbindelser mellem vandveje til overfladevand, grundvand og spildevand, og derfor er der ikke risiko for, at det foreslåede byggeri vil have væsentlige negative konsekvenser for det særlige bevaringsområde ved floderne Boyne og Blackwater.«
- 30 Konklusionen om, at der ikke er konsekvenser, gentages for begge europæiske beskyttelsesområder i punkt 12.7, og det konkluderes i punkt 12.8, at der efter screeningen ikke er behov for en vurdering i henhold til habitatdirektivet.
- 31 I [den tilsynsførendes] rapport er der foreslået en række betingelser, herunder [udelades] betingelse 14, som kræver, at amtet skal godkende det bæredygtige afløbssystemet, der skal etableres, og man kan muligvis se en vis sammenhæng mellem nogle af betingelserne og nogle af de fremførte punkter, men ankenævnet og dennes tilsynsførende behandler ikke disse problemstillinger tydeligt og detaljeret i deres begrundelse. End ikke kravet om, at det bæredygtige afløbssystem skal godkendes af ankenævnet, giver en konkret løsning på det af amtet anførte, at ankenævnet (dvs. den kompetente myndighed, der udsteder byggetilladelser) skal sikre sig, at systemet er godt nok.
- 32 Bemærkningerne blev således ikke behandlet enkeltvis, hvilket rejser spørgsmålet, om den kompetente myndighed skal give en tydelig og detaljeret begrundelse, der kan fjerne enhver rimelig faglig tvivl om konsekvenserne af de påtænkte anlægsarbejder på det berørte europæiske beskyttelsesområde, og som udtrykkeligt og særskilt i hvert enkelt tilfælde afklarer de tvivlsspørgsmål, der er opstået herom under inddragelsen af offentligheden.
- 33 Ankenævnet besluttede den 22. oktober 2020 at give en generel tilladelse i overensstemmelse med den tilsynsførendes anbefaling, og den 27. oktober 2020 blev der formelt givet tilladelse ved ankenævnets afgørelse i henhold til proceduren for strategisk bebyggelse.
- 34 Ankenævnet præciserede ikke, i hvilke specifikke dokumenter [udelades] begrundelsen for formålene i henhold til miljøkonsekvensvurderingen og vurderingen i henhold til habitatdirektivet [var anført]. Det forekommer at have været hensigten, at begrundelsen er indeholdt i den tilsynsførendes rapport som bilag A samt de af bygherren fremlagte rapporter, når der er henvist hertil af den tilsynsførende, hvilket formentlig var med den hensigt, at det skulle være en form for godkendelse af dette materiale.

- 35 [Udelades] I den foreliggende sag [er] den primære begæring, at der afsiges en kendelse, som giver den forelæggende ret tilladelse til at omgøre afgørelsen af 27. oktober 2020.
- 36 [Udelades] [Processuelle skridt ved den forelæggende ret]
- 37 [Udelades] Jeg optog sagen til dom, og i Eco Advocacy CLG mod An Bord Pleanála (nr. 1) [2021] IEHC 265 (ikke trykt, High Court (ret i første instans), 27. maj 2021) afviste jeg visse præjudicielle indsigelser mod udskydelsen og afviste derefter søgsmålet i det omfang, den var baseret på national ret [udelades], [samt] visse EU-retlige punkter. Jeg besluttede [udelades] at forelægge de resterende EU-retlige spørgsmål for EU-Domstolen i henhold til artikel 267 TEUF.
- 38 [Udelades] An Taisce og ClientEarth [udelades] [blev citeret] som amici curiae den 27. juli 2021. [Udelades] [Dommerens bemærkninger til anbringenderne]

### **Relevante retskilder**

- 39 En liste over relevante EU-retlige, internationale og nationale retskilder findes i bilaget til dommen, hvor der også er internetlinks.

### **Relevante klagepunkter**

- 40 [Udelades], de resterende klagepunkter [udelades] kan sammenfattes som følger:
- a) ankenævnet og den tilsynsførende tog ikke i tilstrækkelig grad højde for de forhold, der skal tages i betragtning i henhold til VVM-direktivet,
  - b) det er ikke [udelades] udtrykkeligt angivet, i hvilke specifikke dokumenter den kompetente myndigheds begrundelse er anført,
  - c) ankenævnet undlod udtrykkeligt at behandle hvert eneste kriterium og underkriterium fra bilag III til VVM-direktivet,
  - d) ankenævnet tog uretmæssigt højde for afbødningsforanstaltninger i screeningsfasen i strid med habitatdirektivet, og
  - e) ankenævnet undlod at eliminere enhver faglig tvivl om den konsekvens, det ville have for integriteten af europæiske beskyttelsesområder, at de anbringender og spørgsmål, der blev rejst i bemærkningerne fra An Taisce og amtet, ikke blev behandlet.

### **Opståede EU-retlige spørgsmål**

- 41 [Udelades] [D]et forekommer mig, at ovennævnte materielle forhold giver anledning til seks spørgsmål [udelades] vedrørende fortolkningen af EU-retten, som er nødvendige for afgørelsen, og jeg finder det hensigtsmæssigt [udelades] at forelægge spørgsmålene for EU-Domstolen med anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF.



- 42 Procesdeltageren og staten har ikke fremsat specifikke anbringender om de foreslåede spørgsmål, så jeg gengiver kun de øvrige parterers synspunkter nedenfor.

### **Første spørgsmål**

- 43 Det første spørgsmål lyder:

**Har det generelle princip om EU-rettens forrang og/eller om samarbejde i god tro den konsekvens, at når en part enten generelt eller i en specifik miljøretlig kontekst anlægger sag om gyldigheden af en administrativ foranstaltning ved udtrykkeligt eller implicit at henvise til et bestemt EU-retligt instrument uden at angive hvilke bestemmelser i instrumentet, der er tilsidesat, eller ved at henvise til den eksakte fortolkning, skal eller kan den nationale domstol, hvor sagen er anlagt, behandle søgsmålet, uagtet at der måtte være en national retsplejeregulering, som foreskriver, at de pågældende konkrete tilsidesættelser skal anføres i partens processkrifter?**

- 44 Sagsøgeren er af den opfattelse, at dette spørgsmål ganske enkelt kan besvares bekræftende. I den foreliggende sag har sagsøgeren klaget over de vurderinger, [der er] foretaget i henhold til VVM-direktivet og habitatdirektivet. Sagsøgeren har navnlig klaget over, at disse vurderinger ikke er blevet gjort tilgængelige. Sagsøgeren har konkret klaget over, at begrundelserne og overvejelserne samt de behandlede forhold ikke blev anført i afgørelsen på VVM-screeningen. [Udelades]. Det er gjort gældende, at sagsøgeren ikke kan udelukkes fra sine rettigheder i henhold til artikel 11 i VVM-direktivet ved blot at undlade at nævne artikel 4 i VVM-direktivet eller artikel 6 i habitatdirektivet. Disse forpligtelser opstår kun i henhold til disse bestemmelser.
- 45 Det er ankenævnets opfattelse, at de nationale domstole ifølge EU-lovgivningen har *ret* til at rejse EU-retlige spørgsmål af egen drift eller under visse omstændigheder *ex officio*, men at de ikke er *forpligtet* til at gøre det. Ved afgørelsen af, om en national domstol efter eget skøn kan rejse sådanne spørgsmål *ex officio*, kan den nationale domstol med rette tage højde for nationale retsplejeregler, der kræver, at de pågældende konkrete tilsidesættelser skal anføres i partens processkrift, og på dette grundlag afvise at behandle den omtvistede problemstilling.
- 46 De to *amici curiae* har den fælles opfattelse, at nationale domstole har *ret* til at rejse EU-retlige problemstillinger af egen drift eller under visse omstændigheder *ex officio*, og at de er *forpligtet* til at gøre det, hvis det kan medføre, at der ikke rådes bod på en tilsidesættelse af EU-retten, såfremt de undlader at gøre det. Ved afgørelsen af, om en sådan problemstilling skal rejses *ex officio*, skal nationale domstole tage højde for alle de processkrifter, der er udvekslet mellem parterne. Det påhviler også den nationale domstol at beskytte parternes rettigheder ved at anvende nationale retsplejeregler til at sikre, at parterne f.eks. har mulighed for at blive hørt om alle problemstillinger, der rejses *ex officio*. Når en national domstol i henhold til den nationale retsplejelovgivning er forpligtet *ex officio* til at rejse en

problemstilling i relation til national ret, skal den gøre det samme i relation til EU-retlige problemstillinger.

- 47 Mit forslag er, at spørgsmålet besvares bekræftende: EU-retten forpligter generelt en national domstol til at anvende EU-retten, som er blevet påberåbt af en part, også når den pågældende bestemmelse eller fortolkning ikke specifikt er blevet påberåbt. Det er en forudsætning for effektiv gennemførelse af EU-retten, at den nationale domstol anlægger en ekspansiv og målrettet tilgang til de retsmidler, man har ønsket at etablere gennem EU-retten. Når der anlægges sag om et effektivt retsmiddel for en påstået tilsidesættelse af EU-retten, og sagsøgeren enten udtrykkeligt eller implicit henviser til den pågældende særlige EU-lovgivning, skal den nationale domstol være forpligtet til at behandle søgsmålet, også når det normalt ville være påkrævet efter nationale krav til processkrifter, at de særlige bestemmelser i loven eller den særlige fortolkning, der påberåbes, skulle angives. Vedtagelsen af en sådan tilgang ved de nationale domstole ville i væsentlig grad forøge EU-rettens tilgængelighed og effektiviteten af de EU-retlige retsmidler, ville fjerne tekniske hindringer for adgangen til EU's retsmidler, der kan opstå som følge af nationale retsplejeregler, og ville sikre, at det under sådanne omstændigheder ikke undlades at få rådet bod på tilsidesættelser af EU-retten. Et bekræftende svar på dette spørgsmål vil i praksis give en væsentlig forøgelse af det omfang, EU-retten er indlejret i medlemsstaternes retsorden.
- 48 Grunden til forelæggelsen af dette spørgsmål er, at hvis der besvares bekræftende, har sagsøgeren mulighed for at påberåbe sig en bredere vifte af grunde til at anfægte den omstridte tilladelse.

#### Andet spørgsmål

- 49 Det andet spørgsmål lyder:

**Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, er konsekvensen af artikel 4, stk. 2, 3, 4 og/eller 5, i og/eller bilag III til VVM-direktiv 2011/92 og/eller dette direktiv i lyset af princippet om retssikkerhed og retten til god forvaltning i henhold til artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, at der skal være en udtrykkelig, separat og/eller konkret angivelse af, hvilke specifikke dokumenter der indeholder en kompetent myndigheds begrundelser, når den kompetente myndighed beslutter ikke at få foretaget en miljøkonsekvensvurdering for at kunne udstede byggetilladelse?**

- 50 Sagsøgeren er af den opfattelse, at dette spørgsmål skal besvares bekræftende. Subsidiært skal begrundelserne og overvejelserne samt en beskrivelse af de behandlede forhold klart og udtrykkeligt gøres tilgængelige for offentligheden. Det giver anledning til usikkerhed og forvirring, hvis dette ikke sker.
- 51 Det er ankenævnets opfattelse, at der hverken i henhold til national lovgivning eller EU-lovgivningen er noget krav om en udtrykkelig angivelse af, hvilke specifikke dokumenter der indeholder den kompetente myndigheds begrundelse,

forudsat at begrundelsen let kan udledes af dokumentationen som helhed. Ankenævnet vil bl.a. støtte ret på EU-Domstolens afgørelse i Mellor-sagen (sag C-75/08).

- 52 De to amici curiae har den fælles opfattelse, at det er et krav i medfør af artikel 4, stk. 5, litra b), i VVM-direktivet, at hovedårsagerne til ikke at kræve en miljøkonsekvensvurdering anføres separat og udtrykkeligt, hvis det besluttet af en kompetent myndighed, at det ikke er nødvendigt med en sådan vurdering. Når der udtrykkeligt anføres en henvisning til dele af andre dokumenter, skal disse henvisninger nævnes tydeligt, men det skal dog være let for en almindelig borger, der deltager i høringsprocessen, og som ikke har nogen særlig ekspertise inden for jura eller miljøvurdering, at finde begrundelserne og henvisningerne til de dele af andre dokumenter, der indeholder begrundelserne. Angivelsen af begrundelserne skal være tilstrækkelig til, at en almindelig borger og en national domstol kan bedømme beslutningens lovlighed uden yderligere forklaring eller uddybning fra den kompetente myndighed.
- 53 Mit forslag er, at spørgsmålet besvares bekræftende: Enhver afgørelse efter en screening skal ledsages af en udtrykkelig, separat og konkret begrundelse. Selv om national materiel lovgivning kan give beslutningstagere et betydeligt spillerum i en rent national sammenhæng i forhold til afgørelsens form, udvander manglende gennemsigtighed af begrundelser i EU-sammenhæng i væsentlig grad formålene om inddragelse af offentligheden og god forvaltning i den relevante EU-lovgivning. For at sikre gennemsigtighed er det påkrævede minimumsindhold, at den kompetente myndigheds begrundelse skal anføres i udtrykkelige, separate og konkrete vendinger ved henvisning til navngivne dokumenter, der indeholder en sådan begrundelse. En proces, hvor man kan udlede den antagelse [–] uden at det udtrykkeligt fremgår [–] at en kompetent myndighed har godkendt et dokument udarbejdet af en bygherre, et dokument udarbejdet af en anden embedsmand eller begge dele, og hvor der i sidstnævnte dokument(er) derfor implicit er anført den officielle begrundelse (forudsat at der overhovedet er en klar mulighed for at finde den), skaber rum til uenighed om fortolkning, giver anledning til usikkerhed og mangler tilstrækkelig gennemsigtighed og processuel sikkerhed. Dette hæmmer en effektiv gennemførelse af EU-retten, navnlig i en sammenhæng hvor en sagsøger har mulighed for at påberåbe sig retsmidler mod den kompetente myndigheds afgørelse. Det er på ingen måde en tung byrde for den kompetente myndighed at have en forpligtelse til at give sådanne begrundelser.
- 54 Grunden til forelæggelsen af dette spørgsmål er, at det i afgørelsen her ikke udtrykkeligt fremgår, i hvilke dokumenter den kompetente myndigheds begrundelse vedrørende miljøkonsekvensvurderingen er anført. Hvis der var en implicit EU-retlig forpligtelse til at gøre dette, ville sagsøgeren få medhold med henvisning hertil.

### **Tredje spørgsmål**

55 Det tredje spørgsmål lyder:

**Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, er konsekvensen af artikel 4, stk. 2, 3, 4 og/eller 5, i og/eller bilag III til VVM-direktiv 2011/92 og/eller dette direktiv i lyset af princippet om retssikkerhed og retten til god forvaltning i henhold til artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, at der er en forpligtelse til udtrykkeligt at anføre overvejelser vedrørende alle konkrete kriterier og underkriterier fra bilag III til VVM-direktivet af mulig relevans for byggetilladelsen, når en kompetent myndighed beslutter ikke at få foretaget en miljøkonsekvensvurdering for at kunne udstede byggetilladelse?**

56 Sagsøgeren er igen af den opfattelse, at spørgsmålet skal besvares bekræftende. Artikel 4, stk. 5, litra b), i direktivet er udtrykkeligt formuleret. Bestemmelsen lyder: »hvis det beslutes, at det ikke er nødvendigt med en miljøkonsekvensvurdering, anføre hovedårsagerne til ikke at kræve en sådan vurdering med henvisning til de i bilag III opførte relevante kriterier, og, såfremt bygherren har fremlagt dem, anføre særkender ved projektet og/eller anføre, hvilke foranstaltninger der påtænkes truffet for at undgå eller forebygge, hvad der ellers kunne have været væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet.« Denne forpligtelse er klar og utvetydig, og den er ikke blevet opfyldt [i den foreliggende sag].

57 Det er ankenævnets opfattelse, at det fremgår af artikel 4, stk. 3, i VVM-direktivet, at når der i den enkelte sag foretages en undersøgelse, eller der fastsættes tærskelværdier eller kriterier, skal der *tages højde for* de relevante udvælgelseskriterier, der er anført i bilag III. Dette kræver ikke nødvendigvis, at alle kriterier i bilag III udtrykkeligt er nævnt eller opført i den administrative afgørelse. Det kræver derimod, at den kompetente myndighed tager højde for de relevante kriterier, når den enkelte sag skal afgøres ud fra af ansøgningen om byggetilladelse i den pågældende sag. Herefter er der ikke noget krav om, at der skal anvendes en bestemt form, eller at gengivelsen af de enkelte kriterier i bilag III skal gives efter en bestemt formular eller maskinelt.

58 De to amici curiae har den fælles opfattelse, at det fremgår af artikel 4, stk. 3, i VVM-direktivet, at når der i den enkelte sag foretages en undersøgelse, eller der fastsættes tærskelværdier eller kriterier, skal der tages højde for de relevante udvælgelseskriterier, der er anført i bilag III. Dette kræver, at der i angivelsen af hovedårsagen i henhold til artikel 4, stk. 5, litra b), nævnes alle relevante udvælgelseskriterier fra bilag III, og at det anføres, hvordan der er taget højde for dem. Når der i bemærkninger fra offentligheden er nævnt udvælgelseskriterier, som den kompetente myndighed ikke anser for relevante, skal den kompetente myndighed begrunde, hvorfor den ikke anser disse udvælgelseskriterier for relevante, og begrundelserne [må nødvendigvis] være tilstrækkelige til, at almindelige borgere og en national domstol kan bedømme lovlighed af afgørelsen på screeningen uden yderligere forklaring eller uddybning fra den kompetente myndighed.

- 59 Mit forslag er, at spørgsmålet besvares bekræftende. Det er en forudsætning for gennemsigtighed, effektiv inddragelse af offentligheden og god forvaltning, at der udtrykkeligt skal foretages en behandling af alle relevante kriterier i en miljøkonsekvensvurdering. Hvis den kompetente myndighed mener, at et kriterium ikke er relevant, men en borger i forbindelse med inddragelsen af offentligheden har gjort det modsatte synspunkt gældende, skal den kompetente myndighed udtrykkeligt begrunde, hvorfor kriteriet ikke er relevant. En afgørelse, der ikke udtrykkeligt behandler kriterierne fra bilag III på denne måde, er ikke i overensstemmelse med principperne om god forvaltning, skaber hindringer for inddragelse af offentligheden på en meningsfyldt og tilgængelig måde og vanskeliggør den nødvendige gennemsigtighed i EU-retten. Det er en meget let og på ingen måde tung byrde, at den kompetente myndighed er underlagt et krav om at behandle hvert enkelt relevant kriterium og at give en begrundelse for, hvorfor den kompetente myndighed finder, at et kriterium ikke er relevant, når det modsatte er gjort gældende.
- 60 Grunden til forelæggelsen af dette spørgsmål er, at den tilsynsførendes rapport har et format – som det ifølge ankenævnet er muligt i henhold til EU-retten at læse sammen med afgørelsen – som ikke udtrykkeligt behandler hvert enkelt konkret kriterium og underkriterium fra bilag III til VVM-direktivet. Hvis der er en forpligtelse til at gøre dette, ville sagsøgeren få medhold med henvisning til dette kriterium.

#### **Fjerde spørgsmål**

- 61 Det fjerde spørgsmål lyder:

**Skal artikel 6, stk. 3, i direktiv 92/43/EØF fortolkes således, at den kompetente myndighed i en medlemsstat i forbindelse med anvendelsen af princippet om, at det ikke er relevant i screeningsfasen at tage højde for foranstaltninger, der har til hensigt at undgå eller begrænse en plans eller et projekts skadelige virkninger på den pågældende lokalitet, for at kunne afgøre, om det efterfølgende er nødvendigt at foretage en vurdering i henhold til habitatdirektivet, har ret til at tage højde for elementer i planen eller projektet, der indebærer en fjernelse af forurenende stoffer, som kan have den virkning, at det reducerer skadelige virkninger på det berørte europæiske beskyttelsesområde, alene med den begrundelse, at disse elementer ikke er beregnet som afbødningsforanstaltninger, selv om de har denne virkning, og at de i projektudformningen ville være blevet indarbejdet som standardelementer uanset eventuelle konsekvenser for det pågældende europæiske beskyttelsesområde?**

- 62 [Udelades] [S]agsøgeren gør gældende, at besvarelsen skal være [»]ja[«]. Afbødningsforanstaltningerne har enten en afbødende virkning eller også har de ikke en sådan virkning. Det kan ikke være afgørende, om de specifikt er udformet eller beregnet til at afbøde en konkret konsekvens på en lokalitet. Foranstaltningerne er enten beskyttende eller ej, og [udelades] de vil enten være

effektive eller ej. De kan derfor ikke udelukkes med den begrundelse, at de ikke er unikke, eller at de ikke er udviklede, udformede eller anvendt på en unik måde. Som det blev understreget i bemærkningerne, var de omtvistede foranstaltninger i People Over Wind m.fl. mod Coillte Teoranta (sag C-323/17) i vid udstrækning almindelige foranstaltninger i forbindelse med et bæredygtigt afløbssystem, og alligevel blev de af EU-Domstolen anset for at være afbødningsforanstaltninger.

- 63 Det er ankenævnets opfattelse, at den kompetente myndighed i en medlemsstat skal have ret til at tage højde for de elementer i planen eller projektet, der indebærer fjernelse af forurenende stoffer, som kan have den virkning, at de reducerer skadelige virkninger på det berørte europæiske beskyttelsesområde med den begrundelse, at disse stoffer:
- a) ikke er beregnet som afbødningsforanstaltninger eller ikke på nogen måde har til formål at undgå skadelige virkninger på et europæisk beskyttelsesområde, selv om det kan hævdes, at de tilfældigvis har denne virkning, og
  - b) i projektudformningen ville være blevet indarbejdet som et standardelement uanset nærheden til eller konsekvenserne for et europæisk beskyttelsesområde, dvs. de udgør såkaldte »foranstaltninger efter bedste praksis«, der anvendes som almindelige projekteringselementer i alle sådanne projekter uanset projekternes placering.
- 64 De to amici curiae har den fælles opfattelse, at det ikke er hensigtsmæssigt at tage højde for sådanne elementer, når en medlemsstats kompetente myndighed afgør, om det er nødvendigt at foretage en vurdering i henhold til habitatdirektivet af virkningerne af en plan eller et projekt for en berørt lokalitet. Spørgsmålet om, hvad der er eller ikke er *»foranstaltninger med henblik på at undgå eller reducere en plans eller et projekts skadelige virkninger på den berørte lokalitet«* (som defineret i sagen People Over Wind (sag C-323/17)), skal undersøges på et objektivt grundlag og ikke ud fra den subjektive hensigt og afhænger ikke af, om foranstaltningen er udformet konkret til planen eller projektet[.] [Udelades] selv *»bedste praksis«* eller *»almindelige«* foranstaltninger, der ikke desto mindre har til formål at undgå eller reducere den virkning, som planen eller projektet har på et europæisk beskyttelsesområde, er foranstaltninger [udelades], [der] ikke kan tages hensyn til ved [en] screening til brug for en vurdering i henhold til habitatdirektivet. EU-Domstolen har konsekvent fulgt forsigtighedsprincippet i spørgsmålet om, hvorvidt det er sandsynligt, at der vil opstå en væsentlig virkning for en plan eller et projekt, og derfor er der fastsat en forsigtighedsgrænse for screeningen i denne fase. Samme forsigtighed og objektivitet bør gælde for spørgsmålet om, hvad der udgør *»afbødningsforanstaltninger«* i samme fase.
- 65 Mit forslag er, at spørgsmålet besvares bekræftende. Standarden for, hvorvidt foranstaltninger er *»beregnet«* som afbødning eller ej, er håbløst subjektiv. Beskyttelse af miljøet skal fremmes med objektive kriterier, og her er det eneste objektive kriterium, om foranstaltningerne har en afbødende virkning, ikke om det

er hensigten, at de skal have en afbødende virkning. Det er heller ikke relevant for dette spørgsmål, om foranstaltningerne er almindelige eller ej. Ovenstående tilgang understøttes af forsigtighedsprincippet.

- 66 Grunden til forelæggelsen af dette spørgsmål er, at den kompetente myndighed her ikke anså det bæredygtige afløbssystem for at være en afbødningsforanstaltning, fordi det ikke var systemets hensigt som sådan, og fordi det var et standardelement ved opførelse af bebyggelser. Hvis en foranstaltning udgør en afbødningsforanstaltning på trods af disse faktorer, vil sagsøgeren i forhold til dette kriterium få medhold i sin påstand om, at afbødningsforanstaltninger på en utilladelig måde blev taget i betragtning i screeningsfasen af vurderingen i henhold til habitatdirektivet.

### **Femte spørgsmål**

- 67 Det femte spørgsmål lyder:

**Skal artikel 6, stk. 3 i direktiv 92/43/EØF fortolkes således, at den kompetente myndighed i en medlemsstat skal give en tydelig og detaljeret begrundelse, der kan fjerne enhver rimelig faglig tvivl om konsekvenserne af de påtænkte anlægsarbejder på det berørte europæiske beskyttelsesområde, og som udtrykkeligt og særskilt i hver enkelt tilfælde afklarer de tvivlsspørgsmål, der er opstået herom under inddragelse af offentligheden, såfremt den pågældende myndighed til trods for de spørgsmål eller betænkeligheder, som ekspertorganer har givet udtryk for i screeningsfasen, finder, at der ikke er behov for en vurdering i henhold til habitatdirektivet.**

- 68 Sagsøgeren er af den opfattelse, at dette skal besvares bekræftende [udelades].
- 69 Ankenævnets opfattelse er, at en kompetent myndighed kan være forpligtet til at give en konkret begrundelse, der fjerner enhver rimelig faglig tvivl om konsekvenserne af de påtænkte anlægsarbejder på det berørte europæiske beskyttelsesområde, og som afklarer enhver rimelig tvivl, der er opstået herom under inddragelse af offentligheden i screeningsfasen i forbindelse med vurderingen i henhold til habitatdirektivet. Den hensigtsmæssige måde, hvorpå sådanne tvivlsspørgsmål fjernes, vil imidlertid afhænge af alle omstændighederne, herunder arten af de fremsatte bemærkninger, omfanget af den faglige usikkerhed, der beskrives i bemærkningerne, samt interessentens natur og faglige ekspertise. Bemærkninger kan besvares tematisk, og der er ikke noget krav om, at hver enkelt bemærkning skal opføres separat og besvares individuelt.
- 70 De to amici curiae har den fælles opfattelse, at en kompetent myndighed er forpligtet til at give nøjagtige og endelige konklusioner, der kan fjerne enhver rimelig faglig tvivl om konsekvenserne af de påtænkte anlægsarbejder på det berørte europæiske beskyttelsesområde, herunder fjerne enhver rimelig tvivl, der er opstået herom ved inddragelsen af offentligheden i screeningsfasen i forbindelse med vurderingen i henhold til habitatdirektivet. De præcise og endelige konklusioner skal klart og tydeligt nævne og beskrive:

- a) den ypperste faglige viden på det område, der er relevant for afgørelsen,
  - b) undersøgelsen og analysen af alle aspekter af projektet, som i sig selv eller i kombination med andre planer eller projekter kan påvirke det europæiske beskyttelsesområde i lyset af bevaringsmålsætningen for området, og
  - c) resultater og konklusioner efter en evaluering af alle relevante oplysninger, herunder oplysninger indsamlet under inddragelse af offentligheden, i lyset af den ypperste faglige viden.
- 71 Pligten til at anføre begrundelser i miljømæssige afgørelser opstår ikke kun på grund af god forvaltningsskik, men er også en pligt[, som påhviler] Irland i henhold til artikel 6, stk. 9, i Århus-konventionen.
- 72 Mit forslag er, at spørgsmålet besvares bekræftende. En sådan regel ville, i det omfang den finder anvendelse på screeningsfasen, følge EU-Domstolens praksis om forpligtelsen til generelt at fjerne faglig tvivl og anvende den ypperste faglige viden i forbindelse med vurderinger i henhold til habitatdirektivet. Desuden sikrer forpligtelsen til at behandle potentielle tvivlsspørgsmål enkeltvis (især [udelades] fra deltagere i høringsprocessen, der handler i god tro, som f.eks. førstnævnte amicus curiae) gennemsigtighed vedrørende fjernelse af faglig tvivl og fremmer god forvaltningsskik ved at kræve, at den kompetente myndighed udtrykkeligt overvejer og behandler sådanne problemstillinger om potentiel påvirkning af europæiske beskyttelsesområder. Som den foreliggende sag, hvor der reelt kun var to bidrag med bemærkninger, der gjorde det nødvendigt at tage stilling til de stillede spørgsmål (det ene fra en høringsberettiget og det andet fra en lokal myndighed), viser, er der tale om problemstillinger rejst af enheder med en vis tyngde, og det ville på ingen måde have været en tung byrde for den kompetente myndighed udtrykkeligt at behandle dem, men myndigheden ville ved at have behandlet dem derimod både have opnået, at habitatdirektivet blev overholdt, og at man også kunne se, at det blev overholdt, og derved have opnået gennemsigtighed ved at fjerne faglig tvivl om konsekvenserne for europæiske beskyttelsesområder.
- 73 Grunden til forelæggelsen af dette spørgsmål er, at den kompetente myndighed ikke udtrykkeligt behandlede den tvivl, der var opstået på baggrund af amtets og An Taisces bemærkninger. Hvis der var en implicit forpligtelse til at gøre dette, ville sagsøgeren få medhold med henvisning hertil.

### **Sjette spørgsmål**

- 74 Det sjette spørgsmål lyder:

**Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, er konsekvensen af artikel 6, stk. 3, i habitatdirektiv 92/43 og/eller dette direktiv i lyset af princippet om retssikkerhed og retten til god forvaltning i henhold til artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, at der skal være en udtrykkelig, separat og/eller konkret angivelse af, hvilke**



**specifikke dokumenter der indeholder en kompetent myndigheds begrundelse, når den kompetente myndighed beslutter ikke at få foretaget en vurdering i henhold til habitatdirektivet for at kunne udstede byggetilladelse?**

- 75 Sagsøgeren er af den opfattelse, at dette skal besvares bekræftende [udelades].
- 76 Det er ankenævnets opfattelse, at der hverken i henhold til national lovgivning eller EU-lovgivningen er noget krav om en udtrykkelig angivelse af, hvilke specifikke dokumenter der indeholder den kompetente myndigheds begrundelse, forudsat at begrundelsen for resultatet af vurderingen i henhold til habitatdirektivet let kan udledes af dokumentationen som helhed.
- 77 De to amici curiae har den fælles opfattelse, at når den kompetente myndighed træffer afgørelse om ikke at foretage en vurdering af en ansøgning om byggetilladelse i henhold til habitatdirektivet, skal der være en separat, udtrykkelig angivelse af, hvilke dokumenter (og hvilke præcise afsnit i disse dokumenter) der specifikt beskriver den kompetente myndigheds begrundelse, men det skal dog være let for en almindelig borger, der deltager i høringsprocessen, og som ikke har nogen særlig ekspertise inden for jura eller miljøvurdering, at finde begrundelserne og henvisningerne til de dele af andre dokumenter, der indeholder begrundelserne. Angivelsen af begrundelserne skal være tilstrækkelig til, at en almindelig borger og en national domstol kan bedømme beslutningens lovlighed uden yderligere forklaring eller uddybning fra den kompetente myndighed.
- 78 Mit forslag er, at spørgsmålet besvares bekræftende af de samme grunde som ved det andet spørgsmål vedrørende behovet for en udtrykkelig, separat og konkret angivelse af de dokumenter, der indeholder begrundelsen for afgørelsen i forbindelse med miljøkonsekvensvurderingen.
- 79 Grunden til forelæggelsen af dette spørgsmål er, at det ikke udtrykkeligt fremgår af ankenævnets afgørelse, i hvilke dokumenter begrundelsen i forhold til screeningen til brug for en vurdering i henhold til habitatdirektivet er anført. Hvis der var en implicit forpligtelse til at gøre dette, ville sagsøgeren få medhold med henvisning hertil.

### **Kendelse**

- 80 [Udelades]
- a) [Udelades] Jeg udsætter resten af sagen på EU-Domstolens afgørelse.
- b) Jeg forelægger følgende spørgsmål for EU-Domstolen i henhold til artikel 267 TEUF:
- i) **Har det generelle princip om EU-rettens forrang og/eller om samarbejde i god tro den konsekvens, at når en part enten generelt**

eller i en specifik miljøretlig kontekst anlægger sag om gyldigheden af en administrativ foranstaltning ved udtrykkeligt eller implicit at henvise til et bestemt EU-retligt instrument uden at angive hvilke bestemmelser i instrumentet, der er tilsidesat, eller ved at henvise til den eksakte fortolkning, skal eller kan den nationale domstol, hvor sagen er anlagt, behandle søgsmålet, uagtet at der måtte være en national retsplejeregulering, som foreskriver, at de pågældende konkrete tilsidesættelser skal anføres i partens processkrifter?

- ii) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, er konsekvensen af artikel 4, stk. 2, 3, 4 og/eller 5, i og/eller bilag III til VVM-direktiv 2011/92 og/eller dette direktiv i lyset af princippet om retssikkerhed og retten til god forvaltning i henhold til artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, at der skal være en udtrykkelig, separat og/eller konkret angivelse af, hvilke specifikke dokumenter der indeholder en kompetent myndigheds begrundelser, når den kompetente myndighed beslutter ikke at få foretaget en miljøkonsekvensvurdering for at kunne udstede byggetilladelse?
- iii) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, er konsekvensen af artikel 4, stk. 2, 3, 4 og/eller 5, i og/eller bilag III til VVM-direktiv 2011/92 og/eller dette direktiv i lyset af princippet om retssikkerhed og retten til god forvaltning i henhold til artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, at der er en forpligtelse til udtrykkeligt at anføre overvejelser vedrørende alle konkrete kriterier og underkriterier fra bilag III til VVM-direktivet af mulig relevans for byggetilladelsen, når en kompetent myndighed beslutter ikke at få foretaget en miljøkonsekvensvurdering for at kunne udstede byggetilladelse?
- iv) Skal artikel 6, stk. 3, i direktiv 92/43/EØF fortolkes således, at den kompetente myndighed i en medlemsstat i forbindelse med anvendelsen af princippet om, at det ikke er relevant i screeningsfasen at tage højde for foranstaltninger, der har til hensigt at undgå eller begrænse en plans eller et projekts skadelige virkninger på den pågældende lokalitet, for at kunne afgøre, om det efterfølgende er nødvendigt at foretage en vurdering i henhold til habitatdirektivet, har ret til at tage højde for elementer i planen eller projektet, der indebærer en fjernelse af forurenende stoffer, som kan have den virkning, at det reducerer skadelige virkninger på det berørte europæiske beskyttelsesområde, alene med den begrundelse, at disse elementer ikke er beregnet som afbødningsforanstaltninger, selv om de har denne virkning, og at de i projektudformningen ville være blevet indarbejdet som

standardelementer uanset eventuelle konsekvenser for det pågældende europæiske beskyttelsesområde?

- v) Skal artikel 6, stk. 3 i direktiv 92/43/EØF fortolkes således, at den kompetente myndighed i en medlemsstat skal give en tydelig og detaljeret begrundelse, der kan fjerne enhver rimelig faglig tvivl om konsekvenserne af de påtænkte anlægsarbejder på det berørte europæiske beskyttelsesområde, og som udtrykkeligt og særskilt i hver enkelt tilfælde afklarer de tvivlsspørgsmål, der er opstået herom under inddragelse af offentligheden, såfremt den pågældende myndighed til trods for de spørgsmål eller betænkeligheder, som ekspertorganer har givet udtryk for i screeningsfasen, finder, at der ikke er behov for en vurdering i henhold til habitatdirektivet.
- vi) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, er konsekvensen af artikel 6, stk. 3, i habitatdirektiv 92/43 og/eller dette direktiv i lyset af princippet om retssikkerhed og retten til god forvaltning i henhold til artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, at der skal være en udtrykkelig, separat og/eller konkret angivelse af, hvilke specifikke dokumenter der indeholder en kompetent myndigheds begrundelse, når den kompetente myndighed beslutter ikke at få foretaget en vurdering i henhold til habitatdirektivet for at kunne udstede byggetilladelse?

## BILAG – RELEVANTE RETSKILDER

### EU-lovgivning

[Udelades]

### EU-ret

[Udelades]

xiv) [Udelades]

[Udelades]

xxviii) [Udelades]

[Udelades]

### International ret

i) [Udelades]

ii) [Udelades]

## National lovgivning

- i) Lov af 2000 om planlægning og udvikling, herunder:
  - a) sections 50, 50A og 50B i lov af 2000 om planlægning og udvikling – indeholder bestemmelserne om adgang til prøvelse, der giver artikel 11 i VVM-direktivet virkning.
  - b) Kapitel X og XAB – indeholder gennemførelsesbestemmelserne for de vurderinger, der kræves i henhold til VVM-direktivet og habitatdirektivet.

[Udelades]

- ii) Bekendtgørelse af 2001 om planlægning og udvikling (S.I. nr. 600 af 2001) med ændringer, som giver VVM-direktivet og habitatdirektivet yderligere virkning.  
<http://www.irishstatutebook.ie/eli/2001/si/600/made/en/print?q=Planni nq+and+Development+Regulations+&years=2001&search+type=si>
- iii) [Udelades]
- iv) [Udelades]